

教子賦 Giáo Tử Phú

莫挺之狀元死入冥司七日見諸地獄再得还生教子賦

Mạc Đĩnh Chi 莫挺之 (1280-1350) (?)

[Trạng nguyên năm 1304] trong Thơ Văn Lý Trần, tập II (1989)

1-4

一切升沉, Nhứt thế thăng trầm,
命生五歎, Mệnh sinh ngũ dục,
業曩翹鬪, Nghiệp nặng nhiều ngày,
生類五濁. Sinh loài ngũ trọc.

5-8

爲悉爲脍, Vì lòng vì dạ,
傷丐傷羸, Thương cái thương con,
毀庫貶駟, Chịu khó đêm ngày,
鳩忙撻撲. Cưu mang đùm bọc.

9-12

鬻晷吝木, Hôm mai lặn mọc,
苞比時南, Đã bắc thì nam,
夕闌夕茄, Làm cửa làm nhà,
争欣争舌. Tranh hơn tranh thiệt.

13-16

躡躡棋局, Năm năm cày cục,
貪色貪財, Tham sắc tham tài,
觸觸悉爐, Xúc xúc lòng lo,
制排酒色. Chơi bời tửu sắc.

[排 bài → bời]

17-20

啗吨凌礼, Tiếng đồn lũng lầy,
貪仍榮華, Tham những vinh hoa,
耍姊掇碎, Anh ả nuôi tôi,
誇啞誇默. Khoe ăn khoe mặc.

[lăng → lũng; lễ → lầy]

21-24

争人争我, Tranh hơn tranh ngã,
坤窘欣馱, Khôn khéo hơn người,
唐福唐仁, Đường phước đường hơn,
蠢夕沒拙. Chưa làm một chút.

25-28

名高徵世, Danh cao chung thế,
蠢特包遲, Chưa được bao chầy,
沒丿輪盼, Một phút thân này,
無常催速. Vô thường thôi thúc.

29-32

北南墓瓊, Bắc nam mồ quạnh,
 要要焯撐, Eo éo cỏ xanh,
 黃壤偷晷, Hoàng nươngng thâm đêm,
 馱叫馱哭. Người kêu người khóc

[瓊 quỳnh → quạnh][要 yếu → eo, éo]

33-36

閻王堆晦, Diêm vương đôi hồi,
 鑿與朱能, Lành dữ cho hay,
 黑暗沒夢, Hắc ám mịt mùng,
 馱些祿辱 Người ta lúc nhúc .

[môt → mịt; mông → mùng] [lộc → lúc; nhục → nhúc]

37-40

侈時鋸鋸, Đưa thì cưa xẻ,
 分輪夕仁, Phân mình làm hai,
 侈時綑脛, Đưa thì trói lưng,
 傷甞呢哭 Thương thay vì khóc .

[侈 xi → xẻ][đôi → trói]

41-44

渌銅扒旺, Nước đồng bắt uống,
 沒駟寐番, Một ngày trăm phen,
 焠涅散情, Cháy nát tan lành,
 悉傷逼息. Lòng thương bức tức.

[情 tình → lành]

45-48

刀山萬刃, Dao sơn vạn nhận,
 獄卒圍觥, Ngục tốt vây quanh,
 劍樹千重, Kiếm thụ thiên trùng,
 牛頭穿觸 Ngưu đầu xuyên xóc,

[觸 xúc → xóc]

49-52

火爐焠焠, Hỏa lò rở rở,
 焠焠毫光, Lửa cháy hào quang,
 爇爇馱些, Nấu nướng người ta,
 散昌涅脛. Tan xương nát óc.

[lā → lửa, rở][chí → cháy]

53-56

寒水喝喝, Hàn băng hắt hắt,
 這冷冷冷, Giá lạnh căm căm,
 招龜沒欺, Gieo xuống một khi,
 魂漂魄落. Hồn xiêu phách lạc.

[冷 lǎnh=lạnh][漂 phiêu → xiêu]

57-60

狂銅嘸數, Chó đồng miệng sủa,
 罌仍火煙, Ra những hỏa yên,
 徒跽隊番, Chạy rảo đòi phen,
 罪人竟落. Tội nhờn xác lác.

[giác → xác]

61-64

鉄驢鉄馬, Thiết lư thiết mã,
 鉄獸鉄鷹, Thiết thú thiết ưng,
 哺喂馱些, Mỗ cần người ta,
 昌排言愕, Xương bày ngan gác. [哺 bộ → mỗ]

65-68

黃泉欺意, Huỳnh tuyền khi áy,
 啣哭停停, Tiếng khóc rinh rinh,
 准呢准叫, Chón vi chón kêu,
 偷暗啐嚙, Thâu đêm nhao nhác.

[停 đình → rinh][牢 lao → nhao]

69-72

輪鑽紮王, Minh vàng vóc ngọc,
 匍髡吏生, Đã chết lại sinh,
 獄卒頂排, Ngục tốt đứng bày,
 匍溲歹歹. Đã đày ngọt ngọt.

73-76

業風腿趺, Nghiệp phong thổi đến,
 侈吏械馱, Xảy lại nên người,
 六勒沒欺, Lúc lác một khi,
 吏穿吏觸, Lai xuyên lại xóc.

[侈 xi → xảy][觸 xúc → xóc]

77-80

閻酈地獄, Muôn ngàn địa ngục,
 屍髡重重, Thây chết trùng trùng,
 侈咀侈叫, Đưa vả đưa kêu,
 馱爐馱哭. Người lo người khóc.

81-84

陽間語易, Dương gian ngữ dễ,
 裊髡夕制, Lầy chết làm chơi,
 獄卒啣哈, Ngục tốt tiếng hàm,
 罪人盧落. Tội nhờn lơ lác.

[語 ngữ → ngữ][lu → lơ] [lạc → lác]

85-88

輪齷地獄, Minh nằm địa ngục,
 字字啣馱, Vô vô đêm ngày,

沒輪庫甞,
受傷受逼.

89-92

姊媿庄甞,
棍丐能輕,
輪庫輪傷,
埃曠埃朔.

93-96

課媿徵世,
齷特包遲,
玃甞平尼,
馱焯馱焯.

97-100

命壽命庫,
啗哭泣凝,
嘆責身浪,
庄能多福.

[泣 kháp → ngáp]

101-104

包饒賄卒,
棍丐支饒,
地獄囚牢,
沒輪受甞.

105-108

齷娘齷叟,
停底朱棍,
資薦齋壇,
冥陽水陸.

109-112

争饒欣舌,
仇叟仇齷,
奇具馱唉,
兮之玃孛.

[具 cụ → cỗ]

113-116

悉庄固討,
鋪啗鋪名,
争我争人,
庄甞沒拙.

117-120

鋪名劓嘸,
Một mình khó thay,
Chịu thương chịu bức.
Chị em chẳng thấy,
Con cái hay sao,
Mình khó mình thương,
Ai coi ai sóc .
Thuở ngòi chung thê,
Chưa được bao chày,
Đến chết bằng nay,
Người thui người đốt
Mệnh sang mệnh khó,
Tiếng khóc ngáp ngừng,
Than trách thân rằng,
Chẳng hay làm phước.
Bao nhiêu của tốt,
Con cái chia nhau,
Địa ngục tù lao,
Một mình chịu chết.
Ruộng nương nhiều ít,
Dành để cho con,
Tu tiên trai đàn,
Minh dương thủy lục
Tranh nhau hơn thiệt,
Kẻ ít người nhiều,
Cả cỗ người ăn,
Hề chi đến Bụt .
Lòng chẳng có thảo,
Phô tiếng phô danh,
Tranh ngã tranh nhơn,
Chẳng lành một chút.
Phô danh chép miệng,

庄矯磊市, Chẳng kéo lỗi nào,
地獄囚牢, Địa ngục tù lao,
檜頭受戮. Cuối đầu chịu chết.

[kéo = tránh, khỏi]

121-124

名高徵世, Danh cao chung thế,
吨仍臯霸, Đồn những sang giàu,
扱准歐愁, Gặp chón âu sầu,
埃爲官戢. Ai vì quan chức.

[chung thế = tại thế]

125-128

朱能羅丕, Cho hay là vậy,
施齣施娘, Thí ruộng thí nương,
夕孛夕厨, Làm bụt làm chùa,
修仁忍辱. Tu nhơn nhẫn nhục

129-132

易塘夕福, Rễ đường làm phước,
貪仍榮華 Tham những vinh hoa,
髡鬣閻羅, Chết xuống diêm la,
輪沙地獄. Mình sa địa ngục.

[易' di → rễ] [rễ = né tránh]

133-136

玃平欺意, Đến bằng khi ấy,
參可羅傷, Chin khá là thương,
落沛條形, Lạc phải điều hình,
脾分尪曲. Ruột phân chín khúc .

[bằng = chừng, như] [chin = hẳn, vốn]

137-140

埃匳玃帝, Ai đà đến đây,
買別源干 Mới biết nguồn con,
字字晤愁, Vò vò đem sầu,
吁囑啗哭 Vu vơ tiếng khóc .

[帝 đế → đây] [字 vữ → vò, vò]

141-144

輪迴閔劫, Luân hồi muôn kiếp,
霽吏械馱, Chưa lại thành người,
陰府陽間, Âm phủ dương gian,
死生催速 Tử sinh thôi thúc.

[速 tốc → thúc]

145-148

斐匳玃帝, Cha đà đến đây,
別特悉傷 Biết được lòng thương,

保眾殫能, Bảo chúng con hay,
於時多福. Ở thì làm phước .

[帝^{đế} → đày]

149-152

臨終效歇, Lâm chung số hết,
朱矯輪迴, Cho kéo luân hồi,
念孛啞齋, Niệm Bụt ăn chay,
閻王買服. Diêm vương mới phục

153-156

油凡油聖, Dầu phàm dầu thánh,
勉特安閑, Miễn được an nhàn,
重法敬柴, Trọng pháp kính thầy,
施貧作福. Thí bần tác phước.

157-160

餽啞沛飴, Cơm ăn phải bữa,
埃餽時朱, Ai đói thì cho,
扒嘔吹瑟, Bớt miệng xui lòng,
每馱沒耑. Mỗi người một chút.

[吹 xuy → xui]

161-164

金剛常讀, Kim Cương thường đọc,
布施多緣, Bố thí làm duyên,
業與時除, Nghiệp dữ thì chừa,
鎗時修谷. Lành thì tua cốc.

[除 trừ → chừa] [修 tu → tua] [tua cốc = nên biết]

165-168

鋪馱君子, Phô người quân tử,
翹嘔債聰, Mở miệng trái tai,
係仇小人, Hễ kẻ tiểu nhân,
鳩悉毒惡. Cru lòng độc ác .

[phô = khoe khoang] [cru = mang]

169-172

埃埃貪利, Ai ai tham lợi,
富貴翹皮, Phú quý nhiều bề,
扱沒擗空, Cấp một tay không,
篋兜錢鉞. Thấy đâu tiền bạc.

173-176

渚群盧凌, Chớ còn lo lắng,
夕害困民, Làm hại khốn dân,
舍谷修身, Sá cốc tu thân,
學隊翁莫. Học đòi ông Mạc.

[lăng → lắng]

177-180

仇讎囚落, Kê vào tù rạc,
 仍仇頑凶, Những kẻ hoang hung,
 馱於天宮, Người ở thiên cung,
 仍馱賢討. Những người hiền thảo.

[落 lạc → rạc]

181-184

悉傷咈保, Lòng thương dạy bảo,
 收與術繕, Thu dữ về lành,
 學道修行, Học đạo tu hành,
 啞齋守戒. Ăn chay giữ giới.

[守 thủ = giữ]

185-188

盛衰否泰, Thanh suy bĩ thới,
 市特包數, Nào được bao lâu,
 翹壻翹妯, Nhiều rể nhiều dâu,
 翹冤家女. Nhiều oan gia nữa

189-192

翹琨翹媠, Nhiều con nhiều vợ,
 煩惱紉些, Phiền não buộc ta
 傘奇馭高, Tán cả ngựa cao,
 些貼平賊. Ta xem bằng giặc.

193-196

妾媵內外, Anh em nội ngoại,
 恩愛媿媿, Ân ái mẹ cha,
 底禮出家, Đẽ lễ xuất gia,
 報恩買特. Báo ơn mới được.

197-200

係唐暴虐, Hễ đường bạo ngược,
 殺盜邪淫, Sát đạo tà dâm,
 罪曩閔輔, Tội nặng muôn năm,
 沛除沛扒. Phải chừa phải bớt.

[Đạo Phật cho kiêng: sát sinh (sát 殺), trộm cắp (đạo 盜), tà dâm (dâm 淫), nói sảng (vọng 妄), uống rượu (tửu 酒) là ngũ giới (năm điều răn) 五戒.]

201-204

隊恩歪坦, Đội ơn trời đất,
 媿媿生成, Cha mẹ sinh thành,
 朱急濯遲, Cho kíp, chớ chầy,
 修行多孛. Tu hành làm Bụt. [孛 → 孛 (bột=彗星)]

[Tu hành làm Bụt = Tu hành theo Phật, 作佛]